ה ריב"ש בתשובה (סי' קיב).

(כ) וְלִגְמֹר עִמָּהֶם הַפָּרָשָׁה וְאוֹמַר קַדִּישׁ, וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא עִם הַמַּפְטִיר מַה שֶּׁקָּרָא הַשְּׁבִיעִי. הַגָּה: (כא) וְכֵן נוֹהֲגִים בְּיוֹם טוֹב שֶׁאֵין מַפְטִיר מִמְּנָיַן הַקְּרוּאִים, אֲבָל בְּחֹל שֶׁאָסוּר לְהוֹסִיף עַל מִנְיַן הַקְּרוּאִים, הַשְּׁלִישִׁי הוּא מַפְטִיר. וּבְיוֹם שֶׁמּוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים (כב) אוֹ שְׁלֹשָׁה, הַמַּפְטִיר קוֹרֵא בְּאַחֲרוֹנָה. וְקָטָן יָכוֹל לִקְרוֹת בְּפָרָשַׁת הַמּוּסָפִין (מ) (כג) * אוֹ בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת שֶׁמּוֹסִיפִין בַּאֲדָר, וְכֵן נוֹהֲגִים (ר"ן (יג. ד"ס וכמנ) ומרדכי פרק ב' דמגילה (סי' תתמג)), (כד) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ חוֹלְקִים. (כה) וְאוֹמְרִים קַדִּישׁ (כו) קֹדֶם שֶׁעוֹלֶה (ט) הַמַּפְטִיר, וְאֵין חִלּוּק בָּזֶה בֵּין הוֹסִיפוּ עַל מִנְיַן הַקְּרוּאִים אוֹ לֹא וּבֵין מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אֶחָד (י) אוֹ שִׁלְשָׁה (בית יוסף (ד"ה ומ"ש לפיכך) בשם הר"ר ישעיה (ספר המכריע סי' נ) והרא"ש (מגילה פ"ג סי' ה) ורבינו ירוחם (נתיב ט מ"ב)): ה (כז) * ה"אִם לֹא נִמְצָא מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַפְטִיר אֶלָּא אֶחָד מֵאוֹתָם שֶׁעָלוּ לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, וּכְבָר אָמַר שִׁלִּיחַ צִבּוּר קַדִּישׁ אַחַר קְרִיאַת

בַּאֵר הַיטֵב

קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וְכֵן כָּתַב בְּמִסֶּכֶת סוֹפְרִים (פי"ח ה"ד): ד (מ) אוֹ בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת. זוּלַת פָּרָשַׁת זָכוֹר שֶׁהוּא לְכָלְמָא מִדְּאוֹרַיְתָא, עַיֵּן סִימָן תרפ"ה (ס"ק). וְרָאִיתִי נוֹהֲגִין שֶׁאֵין קָטָן מַפְטִיר בְּמָרְכָּבָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל שָׁבוּעוֹת וְלֹא בְּשִׁבְיעִי שֶׁל פֶּסַח. וּמַשָּׂה מֹשֶׁה (סי' תתלה) כָּתַב שֶׁאֵין לְהַפְטִיר בְּשַׁבָּת שׁוּבָה. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב), וְנִרְאֶה לִי דְּכָל זֶה בְּקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ שִׁיּוֹדֵעַ לְחַתֵּךְ הָאוֹתִיּוֹת בְּטוּב. וְדִלְמָא כְּאוֹתָם שֶׁמְּפִיחִים קְטַנִּים הָרַבֵּה לוֹמַר הַהַפְטָרָה. וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת בַּ"ח סִימָן קנ"ח וּבְכֻנְסַת הַגְּדוֹלָה (הגב"י) וּבְפָרָח שׁוֹשָׁן בְּכֶלְל א' סִימָן ח': (ט) הַמַּפְטִיר. הַיְנוּ בְּשַׁבָּת, אֲבָל בְּחֹל שֶׁהַמַּפְטִיר מִמְּנָיַן הַקְּרוּאִים אוֹמְרִים קַדִּישׁ אַחַר הַמַּפְטִיר, דְּאֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַמִּנְיָן: (י) אוֹ שְׁלֹשָׁה. כָּתַב לְגוּשׁ שֶׁבְּשַׁבָּת שְׁקוֹרִים שְׁתֵּי פָּרָשִׁיוֹת שֵׁשׁ לִקְרוֹת מִנְיַן חֲצִי הַקְּרוּאִים בְּכָל סִדְרָה. וְכָתַב ט"ז (סק"א) וְנִרְאֶה דְּהַיְינוּ מִנְיַן שִׁבְעָה,

בֵּאוּר הֲלָכָה

ד * אוֹ בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם דְּבֶאֱמֶת מַפְטִיר גַּם כֵּן דְּוָקָא בְּקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ וְיוֹדֵעַ לְחַתֵּךְ הָאוֹתִיּוֹת וְכוּ'. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן אִם אֵינוֹ יָכוֹל הַקָּטָן לוֹמַר מִלָּה בְּמִלָּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב עַיֵּן סִימָן קל"ט סָעִיף ב' וּבְסִימָן קל"ה סָעִיף ד', וּנְהֵי דִּבְגְדוֹל לֹא נָהֲגוּ לְדַקְדֵּק בָּזֶה עַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שָׁם, מִכָּל מָקוֹם לְמָה צָרִיךְ לְהַקֵּל כָּל כָּךְ בְּקָטָן לְגַבֵּי כָּל הַקְּלוֹת לְהַדַּדִי [וּבִכְרָט בְּפָרָשַׁת הַמּוּסָפִין וְכָל הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת, הֲלֹא בָּאֱמֶת יֵשׁ חוֹלְקִים וּסְבִירָא לְהוּ דְּקָטָן אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת מַפְטִיר בְּפָרָשַׁת הַמּוּסָפִין וְכָל הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת שֶׁהַמַּפְטִיר עוֹלֶה לְפָרָשָׁה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאַף דְּהָרַמְ"א לֹא הִכְרִיעַ כְּוָתָיְהוּ נֶגֶד הַמְרַדְכַי וְהָר"ן, וַהֲלֹא הָרַמְ"א הִסְכִּים שָׁם אַף בְּגָדוֹל לְדַעַת הַמְחַבֵּר דְּבְעִינַן שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לִקְרוֹת מִלָּה בְּמִלָּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב], וּמֵהֵירוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ז ה"ב) שֶׁמָּקֹל בְּיוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין אֵין רְאָיָה, דְּאָפְשָׁר דְּמַיְרֵי בְּיוֹדֵעַ לִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַכְּתָב, דִּבְיָמֵיהֶם הָיוּ רְגִילִין יוֹתֵר בִּכְתַב סֵפֶר תּוֹרָה, וְתַדַּע, דְּאִי לָאו הָכִי הַאֵיךְ יָתֵרְץ הַמְחַבֵּר דְּאוֹסֵר בְּאֵינוֹ יָכוֹל לִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַכְּתָב אֶת הַיְרוּשַׁלְמִי הַזֶּה, וּמִי צָדִיקָא קָטָן מִגָּדוֹל, אֶלָּא וַדַּאי כֻּלְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְעַל כָּל פָּנִים נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דִּבְפָרָשִׁיוֹת הַמּוּסָפִין וְכָל הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת אֵין כְּדַאי לְהָקֵל לִקְרוֹת קָטָן לְמַפְטִיר אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת מִלָּה בְּמִלָּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב. וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מָצָאתִי שֶׁכָּתַב שֶׁבְּתשובת פָּרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' ח) הֶעֱלָה לְעִקָּר דְּקָטָן לֹא יִקְרָא בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת, וּמִשְּׁמַע בִּכְלָל גָּוְנֵי:

ה * אִם לֹא נִמְצָא וְכוּ'. וּבְיוֹם שֶׁמּוֹצִיאִין שְׁנֵי סִפְרֵי תוֹרָה וְקוֹרְאוּ שִׁבְעָה בָּרִאשׁוֹנָה וּשְׁנֵיָה לְמַפְטִיר וְאֵין נִמְצָא שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַפְטִיר, אָסוּר לִקְרוֹא לְשִׁבְיעִי לְסֵפֶר תּוֹרָה שְׁנֵיָה מִשּׁוּם פְּגָמוֹ שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה רִאשׁוֹנָה, אֲבָל אוֹתָם הַקּוֹדְמִים יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁרֵי, וְעַיֵּן סִימָן קמ"ד סָעִיף ד' יַעַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן [וְפִרְי מְגַדִּים (א"א ס"ק יד)]:

ו (*) * דְּקָטָן לָן מַפְטִיר וְכוּ'. וְאַף דְּהַגְּמָרָא מַיְרֵי הֵיכִי דְּשַׁיֵּר פְּסוּקִים לְהַמַּפְטִיר פְּסוּקִים שֶׁלֹּא קָרָאן מִתְּחִלָּה וּלְכָךְ עוֹלֶה לְמִנְיָן, וּבָזֶה הֲלֹא כְּבָר קָרָאן מִתְּחִלָּה וּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן קל"ז (ס"ו) דְּכְשֶׁחוֹזֵר עִם אֶחָד מֵה שֶׁכָּבָר קָרָא לְאַחַר אֵינוֹ עוֹלֶה מִן הַמִּנְיָן, הָכָא שֶׁאנִי כֵּיוָן דְּלֹא אִפְּשַׁר בְּעִנְיַן אַחֵר, שְׁכָּבָר סִים הַפָּרָשָׁה שֶׁשָּׁיְךְ לְשַׁבָּת זוֹ, וְכִמְבֹאָר שָׁם דְּהֵיכָא דְּלֹא אִפְּשַׁר עוֹלֶה לְמִנְיָן:

(*) הביאור הלכה שייך לעמוד הבא

שְׁבוּעוֹת שֶׁקּוֹרִין הַמֶּרְכָּבָה לְמַפְטִיר וְכֵן בְּשִׁבְיעִי שֶׁל פֶּסַח שֶׁקּוֹרִין הַשִּׁירָה וּבְשַׁבָּת שׁוּבָה, גַּם כֵּן נוֹהֲגִין שֶׁאֵין קוֹרִין אוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה לְמַפְטִיר. וּבִתְשׁוּבַת פָּרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' ח) הֶעֱלָה לְעִקָּר דְּהַקָּטָן לֹא יִקְרָא בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת, וְהֶבִיאוֹ בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר. וְאָמְנָם גַּם בְּשָׁאָר מַפְטִיר גַּם כֵּן דַּוְקָא בְּקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ שֶׁיּוֹדֵעַ לַחְתֹּךְ הָאוֹתִיּוֹת בְּטוּב, וּדְלֹא כְּאוֹתָן שֶׁמְּפִיחִים קְטַנִּים הַרְבֵּה לוֹמַר הַהַפְטָרָה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה או בארבע פרשיות): (כד) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ חוֹלְקִים. הַיְנוּ (כה) דְּהַחוֹלְקִים סְבִירָא לְהוּ דְּוָקָא בְּשַׁבָּת שֶׁקּוֹרֵא הַמַּפְטִיר מַה שֶּׁכָּבָר קָרָא הַשְּׁבִיעִי אֲז נוּכַל לְקָרוֹת לְקָטָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכָל אֵלּוּ שֶׁקּוֹרֵא הַמַּפְטִיר פָּרָשָׁה שֶׁלֹּא קָרְאוּ מִתְּחִלָּה: (כה) וְאוֹמְרִים קַדִּישׁ. לֹא חִדֵּשׁ בָּזֶה כְּלוּם עַל הַמְחַבֵּר, רַק לְאַשְׁמוּעִינַן מַה שֶּׁפִּיֵּם לְבַסּוֹף דְּאֵין חִלּוּק וְכוּ' אֶלָּא בְּכָל פַּעַם אוֹמְרִים הַקַּדִּישׁ קֹדֶם הַמַּפְטִיר דַּוְקָא: (כו) קֹדֶם שֶׁעוֹלֶה הַמַּפְטִיר. הַיְנוּ בְּשַׁבָּת, (כז) אֲבָל בְּחֹל שֶׁהַמַּפְטִיר מִמְּנָיַן הַקְּרוּאִים, אוֹמְרִים קַדִּישׁ אַחַר הַמַּפְטִיר [דַּהַיְנוּ אַחַר הַמַּפְטִיר תּוֹרָה לַהֵיכָל] וְלֹא קֹדֶם, דְּאֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַמִּנְיָן, (ל) וּבְחֹל הַמּוֹעֵד פֶּסַח וְכֵן בְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת אוֹמְרִים קַדִּישׁ אַחַר שֶׁקָּרָא הָרְבִיעִי, דְּאָז כְּבָר נִשְׁלַם מִנְיַן הַקְּרוּאִים: ה (כז) אִם לֹא נִמְצָא וְכוּ'.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הַפְּסוּקִים שֶׁקָּרְאוּ כְּבָר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר קַדִּישׁ בֵּין גְּמַר הַקְּרִיאָה שֶׁכְּשֶׁסָּפַר תּוֹרָה זוֹ לְסֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת: (מ) אֲבָל אִם אֵין הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר קוֹרֵא אֵין הַקָּטָן בְּצִדּוֹ יָכוֹל לִקְרוֹת [וְפִרְי מְגַדִּים (משז"ז סק"ג)] וְכֵן סוֹבֵר הַגְּרַ"ז (סט"ז): (מא) דְּרָכֵי מֹשֶׁה (האורך ד"ה וריב"ש). וְעַיֵּן בְּט"ז (סק"ג) וּלְפִי הַנִּרְאֶה שֶׁלֹּא הָיָה לְפָנָיו: (מב) מָגֵן אַבְרָהָם (פ"ק יג): (ל) פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יג) בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן ת"ע סָעִיף קָטָן ד':

לְמַאן דְּאָמַר (מגילה כב.) מַפְטִיר עוֹלֶה לְמִנְיַן שִׁבְעָה, דַּהֲרֵי מַתְּר לְהוֹסִיף בְּשַׁבָּת לְכַתְּחִלָּה לְהַפְסִיק בֵּין קְרִיאָתוֹ לִקְרִיאַת שְׁאָר הָעוֹלִים, וּמִמֵּילָא מֻכְרָח לוֹמַר קֹדֶם שֶׁהַמַּפְטִיר עוֹלֶה לְפָרָשָׁה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאַף דְּהָרַמְ"א לֹא הִכְרִיעַ כְּוָתָיְהוּ נֶגֶד הַמְרַדְכַי וְהָר"ן, וַהֲלֹא הָרַמְ"א הִסְכִּים שָׁם אַף בְּגָדוֹל לְדַעַת הַמְחַבֵּר דְּבְעִינַן שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לִקְרוֹת מִלָּה בְּמִלָּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב], וּמֵהֵירוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ז ה"ב) שֶׁמָּקֹל בְּיוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין אֵין רְאָיָה, דְּאָפְשָׁר דְּמַיְרֵי בְּיוֹדֵעַ לִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַכְּתָב, דִּבְיָמֵיהֶם הָיוּ רְגִילִין יוֹתֵר בִּכְתַב סֵפֶר תּוֹרָה, וְתַדַּע, דְּאִי לָאו הָכִי הַאֵיךְ יָתֵרְץ הַמְחַבֵּר דְּאוֹסֵר בְּאֵינוֹ יָכוֹל לִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַכְּתָב, וּמִי צָדִיקָא קָטָן מִגָּדוֹל, אֶלָּא וַדַּאי כֻּלְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְעַל כָּל פָּנִים נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דִּבְפָרָשִׁיוֹת הַמּוּסָפִין וְכָל הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת אֵין כְּדַאי לְהָקֵל לִקְרוֹת קָטָן לְמַפְטִיר אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת מִלָּה בְּמִלָּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב. וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מָצָאתִי שֶׁכָּתַב שֶׁבְּתשובת פָּרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' ח) הֶעֱלָה לְעִקָּר דְּקָטָן לֹא יִקְרָא בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת, וּמִשְּׁמַע בִּכְלָל גָּוְנֵי:

מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַפְטִיר אֶלָּא אֶחָד מֵאוֹתָם שֶׁעָלוּ לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, וּכְבָר אָמַר שִׁלִּיחַ צִבּוּר קַדִּישׁ אַחַר קְרִיאַת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֵינוֹ מִמְּנָיַן הָעוֹלִים, (מד) תִּקְּנוּ גַּם כֵּן שֶׁהַנָּכוֹן לְכַתְּחִלָּה לְהַפְסִיק בְּהַקַּדִּישׁ בֵּין קְרִיאָתוֹ לִקְרִיאַת שְׁאָר הָעוֹלִים, וּמִמֵּילָא מֻכְרָח לִגְמֹר הַסְּדָרָה מִתְּחִלָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יַפְסִיק בְּקַדִּישׁ בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וְאַחַר כָּךְ לַחֲזֹר עִם הַמַּפְטִיר עַל כָּל פָּנִים שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים מִמַּה שֶּׁקָּרָא הַשְּׁבִיעִי אוֹ הָאַחֲרוֹן: (כ) וְלִגְמֹר עִמָּהֶם הַפָּרָשָׁה. וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְהוֹסִיף עוֹד עַל הַשְּׁבִיעִי, אַף הָעִקָּר אַשְׁמוּעִינַן (מה) דְּנָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁלִים בְּהַמַּפְטִיר אֶת הַפָּרָשָׁה וְאַחַר כָּךְ לוֹמַר קַדִּישׁ, אֶלָּא יֹאמַר קַדִּישׁ קֹדֶם קְרִיאַת הַמַּפְטִיר וּמִמֵּילָא מֻכְרָח לִגְמֹר כָּל הַסְּדָרָה מִתְּחִלָּה קֹדֶם אֲמִירַת הַקַּדִּישׁ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן י"ט: (כא) וְכֵן נוֹהֲגִים בְּיוֹם טוֹב. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (כו) שֶׁגַּם בְּיוֹם טוֹב אַף דְּמִדִּינָא הָיָה מַתְּר הַמַּפְטִיר לִהְיוֹת מִן הַמִּנְיָן חֲמִשָּׁה, מִכָּל מָקוֹם נוֹהֲגִים גַּם כֵּן שֶׁאֵין הַמַּפְטִיר מִן הַמִּנְיָן, אֶלָּא קוֹרֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ בְּפָרָשָׁה שֶׁל חוֹבַת הַיּוֹם וְהַקַּדִּישׁ אוֹמֵר מִקֹּדֶם, וּמִכָּל מָקוֹם יוֹצֵא בָּזֶה אַף לְמַאן דְּאָמַר דְּעוֹלֶה מִן הַמִּנְיָן, שֶׁהֲרֵי רֹב הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִים דְּמַתְּר לְהוֹסִיף וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א': (כב) אוֹ שְׁלֹשָׁה וְכוּ'. כְּגוֹן רֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת שֶׁחָל בְּשַׁבָּת שֶׁצָּרִיךְ לִקְרוֹת פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ וּפָרָשַׁת רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְעִנְיַן שֶׁל חֲנֻכָּה, אוֹ בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה שֶׁצָּרִיךְ לִקְרוֹת פָּרָשַׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה וּבְרֵאשִׁית וּפָרָשַׁת הַמּוּסָפִים, בְּכָל זֶה הַמַּפְטִיר בִּלְבַד קוֹרֵא בָּאַחֲרוֹנָה, וּבֵין כְּשֶׁמַּשְׁלִימִין הַמִּנְיָן אוֹ שֶׁמּוֹסִיפִין עַל הַמִּנְיָן הַכֹּל עוֹלִים בִּשְׁנֵי סְפָרִים הָרִאשׁוֹנִים: (כג) אוֹ בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת. וְאַף עַל פִּי שֶׁפָּרָשַׁת זָכוֹר הִיא חוֹבָה מִן הַתּוֹרָה שֶׁיִּשְׁמָעֶנָּה כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל וְהַקָּטָן שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב בְּדָבָר אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאָם יְדֵי חוֹבָה, (כה) מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי עָשָׂה הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר קוֹרֵא וּמַשְׁמִיעַ לָאֲבוּר וּמוֹצִיאָם יְדֵי חוֹבָתָן. [א]וְיֵשׁ מַחְמִירִין בְּדָבָר שֶׁלֹּא לִקְרוֹתוֹ לְקָטָן לְפָרָשַׁת זָכוֹר, וְכֵן לְפָרָשַׁת פָּרָה שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁגַּם הִיא מִדְּאוֹרַיְיתָא, וְכֵן הַסְּכִים בְּאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְזֶרֶךְ הַחַיִּים (דין לאיזה אנשים וכו' ס"ו). וּבְיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל שָׁבוּעוֹת שֶׁקּוֹרִין הַמֶּרְכָּבָה לְמַפְטִיר וְכֵן בְּשִׁבְיעִי שֶׁל פֶּסַח שׁוּבָה, גַּם כֵּן נוֹהֲגִין שֶׁאֵין קוֹרִין אוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה לְמַפְטִיר. וּבִתְשׁוּבַת פָּרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' ח) הֶעֱלָה לְעִקָּר דְּהַקָּטָן לֹא יִקְרָא בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת, וְהֶבִיאוֹ בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר. וְאָמְנָם גַּם בְּשָׁאָר מַפְטִיר גַּם כֵּן דַּוְקָא בְּקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ שֶׁיּוֹדֵעַ לַחְתֹּךְ הָאוֹתִיּוֹת בְּטוּב, וּדְלֹא כְּאוֹתָן שֶׁמְּפִיחִים קְטַנִּים הַרְבֵּה לוֹמַר הַהַפְטָרָה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה או בארבע פרשיות): (כד) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ חוֹלְקִים. הַיְנוּ (כה) דְּהַחוֹלְקִים סְבִירָא לְהוּ דְּוָקָא בְּשַׁבָּת שֶׁקּוֹרֵא הַמַּפְטִיר מַה שֶּׁכָּבָר קָרָא הַשְּׁבִיעִי אֲז נוּכַל לְקָרוֹת לְקָטָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכָל אֵלּוּ שֶׁקּוֹרֵא הַמַּפְטִיר פָּרָשָׁה שֶׁלֹּא קָרְאוּ מִתְּחִלָּה: (כה) וְאוֹמְרִים קַדִּישׁ. לֹא חִדֵּשׁ בָּזֶה כְּלוּם עַל הַמְחַבֵּר, רַק לְאַשְׁמוּעִינַן מַה שֶּׁפִּיֵּם לְבַסּוֹף דְּאֵין חִלּוּק וְכוּ' אֶלָּא בְּכָל פַּעַם אוֹמְרִים הַקַּדִּישׁ קֹדֶם הַמַּפְטִיר דַּוְקָא: (כו) קֹדֶם שֶׁעוֹלֶה הַמַּפְטִיר. הַיְנוּ בְּשַׁבָּת, (כז) אֲבָל בְּחֹל שֶׁהַמַּפְטִיר מִמְּנָיַן הַקְּרוּאִים, אוֹמְרִים קַדִּישׁ אַחַר הַמַּפְטִיר [דַּהַיְנוּ אַחַר שֶׁכָּתַב הַמַּפְטִיר תּוֹרָה לַהֵיכָל] וְלֹא קֹדֶם, דְּאֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַמִּנְיָן, (ל) וּבְחֹל הַמּוֹעֵד פֶּסַח וְכֵן בְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת אוֹמְרִים קַדִּישׁ אַחַר שֶׁקָּרָא הָרְבִיעִי, דְּאָז כְּבָר נִשְׁלַם מִנְיַן הַקְּרוּאִים: ה (כז) אִם לֹא נִמְצָא וְכוּ'.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סט"ז) כתב שמעלים קטן גם בד' פרשיות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רפב רפג רפד

הַפָּרָשָׁה, זֶה שָׁרוּצָה לְהַפְטִיר (כח) צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת, וִיבָרֵךְ עַל קְרִיאָתוֹ תְּחִלָּה (יפ) וְסוֹף. הַגָּהּ: אֲבָל אִם לֹא אָמַר קַדִּישׁ, (כט) יָפְטִיר מִי שֶׁעָלָה (יכ) לִשְׁבִיעִי (ל) אִם יוֹדֵעַ. וְאִם יֵשׁ אֲחֵרִים שֶׁיּוֹדְעִים לְהַפְטִיר, (לא) לֹא יַפְטִיר (לב) מִי שֶׁעָלָה כְּבָר (אור זרוע פ״ב מג): ו יאִם טָעָה שְׁלִיחַ צִבּוּר וְסִיֵּם הַפָּרָשָׁה עִם הַשִּׁשִּׁי וְאָמַר קַדִּישׁ, (לג) אֵין צָרִיךְ לִקְרוֹת עוֹד אַחֵר, (לד) אֶלָּא יִקְרָא עִם הַמַּפְטִיר מַה שֶּׁקָּרָא עִם הַשִּׁשִּׁי, (*)* דְּקַיְמָא לָן מַפְטִיר עוֹלֶה לִמְנִין שִׁבְעָה: ז יקָרָא הַפָּרָשָׁה בְּתִפְלַּת שַׁחֲרִית בְּשַׁבָּת (לה) וְדִלֵּג (יג) פָּסוּק אֶחָד, (לו) חוֹזֵר וְקוֹרֵא הוּא וּשְׁנַיִם עִמּוֹ, וַאֲפִלּוּ הִפְטִיר וְהִתְפַּלֵּל מוּסָף חוֹזֵר וְקוֹרֵא:

רפג לָמָּה אֵין מוֹצִיאִין שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה בְּשַׁבָּת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א אמַה שֶּׁאֵין מוֹצִיאִין בְּשַׁבָּת סֵפֶר שֵׁנִי לִקְרוֹת פָּרָשַׁת הַמּוּסָפִים, מִפְּנֵי (א) שֶׁאֵין בָּהּ אֶלָּא שְׁנֵי פְּסוּקִים:

רפד דִּינֵי הַפְטָרָה וּבְרָכוֹתֶיהָ. וּבוֹ ז׳ סְעִיפִים:

א (א) אמַפְטִירִין (פ) (ב) בַּנְּבִיא מַעֲנְיָנָהּ שֶׁל פָּרָשָׁה. וְאֵין פּוֹחֲתִין מֵעֶשְׂרִים וְאֶחָד פְּסוּקִים, אֶלָּא אִם כֵּן סָלִיק עִנְיָנָא בְּבָצִיר מֵהָכִי, כְּגוֹן (ירמיה ו כפ) ׳עֹלוֹתֵיכֶם סְפוּ עַל זִבְחֵיכֶם׳. הַגָּהּ: וְדַוְקָא בְּשַׁבָּת בָּעִינַן עֶשְׂרִים וְאֶחָד

(*) הביאור הלכה נמצא בעמוד הקודם.

בְּאֵר הֵיטֵב

אֲבָל לֹא מָה שֶּׁמּוֹסִיפִים, דְּכָזֶה אֵין שׁוּם חִיּוּב מִן הַדִּין: ה (יפ) וְסוֹף. וְהוּא הַדִּין בְּשַׁבָּת שֶׁל חֲזוֹן, אֲפִלּוּ נִמְצָא מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַפְטִיר רַק שֶׁלֹּא יָדַע לְקוֹנֵן כַּנָּהוּג, דִּינָא הָכִי. רי״ב״ש (סי׳ קיב ע״ש). וַאֲפִלּוּ יֵשׁ אֲחֵרִים הַיּוֹדְעִים לְקוֹנֵן רַשַּׁאי הָרַב לוֹמַר, כֵּיוָן שֶׁדָּרְךָ הָרַב לְעוֹלָם לְאָמְרוֹ מֵתֵר לְכַתְּחִלָּה לַעֲלוֹת שְׁלִישִׁי וּמַפְטִיר. וְלִי נִרְאָה דְּלֹא יַעֲלֶה לְשִׁלִישִׁי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ״א. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יד). אִם קָרְאוּהוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֵרֶת וְנִדְחֲפוּנֵהוּ לוֹ אוֹתָהּ הַפָּרָשָׁה, צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, מְצָאתִי כָּתוּב (מג״א ס״ק טו):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהוּא הַדִּין בְּשַׁבָּת שֶׁל חֲזוֹן, אֲפִלּוּ נִמְצָא מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַפְטִיר בַּנְּבִיא רַק שֶׁלֹּא יָדַע לְקוֹנֵן כַּנָּהוּג, גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי: **(כח) צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת.** וַאֲפִלּוּ (לפ) הַשְׁבִיעִי רוֹצֶה לְהַפְטִיר צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת, כֵּיוָן שֶׁהַפְּסִיק בְּקַדִּישׁ, הַנִּכְנָסִים לֹא יָדְעוּ שָׁזֶּה הַמַּפְטִיר קָרָא מִתְּחִלָּה בַּתּוֹרָה וְאֵיפָא בְּזִיוֹן לַתּוֹרָה, כִּדְאָמְרִינַן בְּגֶמָרָא (מגילה כג.) דְּהַמַּפְטִיר צָרִיךְ שֶׁיִּקְרָא בַּתּוֹרָה תְּחִלָּה מִפְּנֵי כְּבוֹד הַתּוֹרָה, [הֵינוּ דְּאִי הַמַּפְטִיר יַפְטִיר בַּנְּבִיאִים וִיבָרֵךְ עָלָיו וְלֹא יִקְרְאוּ בַּתּוֹרָה, הֲרֵי אָנוּ מַשְׁוִים דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים לַתּוֹרָה בִּקְרִיאָה וּבְרָכָה, לָכֵן צָרִיךְ לִקְרוֹת הַמַּפְטִיר בַּתּוֹרָה תְּחִלָּה וּמִזֶּה יִרְאוּ שֶׁהַתּוֹרָה עִקָּרִית]. וּמִכָּל מָקוֹם (לנ) נָכוֹן יוֹתֵר בְּעִנְיָנוּ שֶׁהַפְּסִיק בְּקַדִּישׁ, שֶׁיִּקְרָא הַמַּפְטִיר אֶחָד מִן הַקְּהָלִים וְלֹא הַשְׁבִיעִי: **(כט) יַפְטִיר מִי שֶׁעָלָה וְכוּ׳.** הֵינוּ שֶׁיַּפְטִיר בַּנָּבִיא. (לא) וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, אֶלָּא מַה שֶּׁקָּרָא בְּשִׁבְיעִי בְּסִיּוּם הַפָּרָשָׁה [אוֹ כְּשֶׁהוֹסִיפוּ מִי שֶׁקָּרָא בְּאַחֲרוֹן] עוֹלֶה גַּם לְמַפְטִיר, דְּהָא קַיְמָא לָן דְּהַמַּפְטִיר עוֹלֶה לְמִנְיַן שִׁבְעָה וּכְדִלְקַמָּה בְּסָעִיף ו׳, (לד) וְהַקַּדִּישׁ יֹאמַר אַחַר קְרִיאַת הַפְּטָרָה וּבִרְכוֹתֶיהָ. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק טז) דְּהוּא הַדִּין בְּכָל מַפְטִיר כְּשֶׁשָּׁכַח לוֹמַר הַקַּדִּישׁ מִקֹּדֶם וְנִזְכַּר אַחַר שֶׁקָּבַר קָרָא הַמַּפְטִיר בַּתּוֹרָה, לֹא יֹאמַר הַקַּדִּישׁ עַד לְאַחַר קְרִיאַת הַפְּטָרָה וּבִרְכוֹתֶיהָ: **(ל) אִם יוֹדֵעַ.** וְאִם הַשְׁבִיעִי אֵינוֹ יוֹדֵעַ וְיִצְטָרֵךְ לַעֲלוֹת לְמַפְטִיר אֶחָד מֵהַקְּהָלִים, (לה) אָז בְּכָל גְּוָנֵי צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת וּלְבָרֵךְ בַּתּוֹרָה לְשֵׁם מַפְטִיר: **(לא) לֹא יַפְטִיר.** וּבְשַׁבָּת חֲזוֹן בְּמָקוֹם שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁקּוֹרְאִין הָרַב לְמַפְטִיר, לֹא יִקְרָאוּהוּ מִקֹּדֶם לְשִׁלִישִׁי [מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק יד) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יב)], וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד): **(לב) מִי שֶׁעָלָה כְּבָר.** אִם קָרְאוּ לְאָדָם לַתּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת וְנִזְדַּמֵּן לוֹ אוֹתָהּ הַפָּרָשָׁה שֶׁקָּרָא הַיּוֹם, צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ [אַחֲרוֹנִים]: ו (לג) **אֵין צָרִיךְ לִקְרוֹת וְכוּ׳.** רָצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין צָרִיךְ לִקְרוֹת עוֹד שְׁבִיעִי מִלְּבַד הַמַּפְטִיר, דְּאַחֲרֵי שֶׁאָמַר קַדִּישׁ לְבַד לְשֵׁם מַפְטִיר לְבַד כְּמוֹ שֶׁרָגִיל הַפָּרָשָׁה אֵינוֹ קוֹרֵא אַחַר כָּךְ רַק לְשֵׁם מַפְטִיר לְבַד כְּמוֹ שֶׁרָגִיל

(יכ) לְשִׁבְיעִי. וְיֹאמַר קַדִּישׁ אַחַר הַהַפְטָרָה. מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק טז): ז (יג) פָּסוּק אֶחָד. הוּא הַדִּין תֵּבָה אַחַת, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קל״ז (ס״ג). וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (בסוף הסי׳) מַעֲנְיָן הַנְּהָגַת הַחַיּוּבִים. כָּתַב בְּסֵפֶר הַבַּוָּנוֹת (פרי עץ, חיים שער השבת פ״ט) דְּהָעוֹלֶה שִׁשִּׁי הוּא הַמְּצֻוֶּה שֶׁבַּקְּרִיאִים:

א (פ) **בַּנְּבִיא.** הַשְּׁעַם, שֶׁפַּעַם אַחַת גָּזְרוּ גְּזֵרָה שֶׁלֹּא לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, וְתִקְּנוּ לִקְרוֹת בְּנְבִיאִים מַעֲנְיָנָהּ שֶׁל פָּרָשָׁה עֶשְׂרִים וְאֶחָד פְּסוּקִים כְּמוֹ אִלּוּ הָיוּ קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה

ו טוּר בְּשֵׁם הָרַ״מ מָרוֹטֶנְבּוּרְג (תשב״ץ קטן סי׳ קצא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים וְהִשְׁבָּלִי לָקֵט (סי׳ עז) בְּשֵׁם מַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פי״א ה״ד): ז הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי פֶּרֶק י״ב מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (אות ס) מַהָא דְּמַשְׁמַע סוֹפְרִים פֶּרֶק (א׳) [י״א] (ה״ו).

א תוֹסָפוֹת (ד״ה כיון) וְרא״ש (פ״ג סי׳ ה) בְּפֶרֶק הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה עוֹמֵד (כב.) וּמָרְדְּכִי (פ״ד סי׳ תתלא) וְהַרַ״ן בְּפֶרֶק בְּנֵי הָעִיר (י: ד״ה ומהאמרי). **א** מְגִלָּה כ״ב (ע״א).

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (נמ) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נכ) עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה כתב הריב״ש) **שֶׁהֲריב״ש** (סי׳ קיב) **קָצַת מַסְפֵּק בָּזֶה שֶׁהַשְׁבִיעִי רוֹצֶה לְהַפְטִיר: (נג)** לְבוּש וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נד)** מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נה)** מַסֶּכֶת הַאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג): ו **(נו)** דְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ו) וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״י) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח): **(נז)** כְּדֵי לָצֵאת גַּם דַּעַת הָאוֹמְרִים דְּאֵין הַמַּפְטִיר עוֹלֶה לְמִנְיַן שִׁבְעָה: **(נמ)** לְבוּש, וּכְדַעַת הָרא״ש בְּטוּר עַיֵּן שָׁם:

ז (נג) **פָּסוּק אֶחָד.** הוּא הַדִּין תֵּבָה אַחַת, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קל״ז (ס״ג). וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (בסוף הסי׳) מַעֲנְיָן הַנְּהָגַת הַחַיּוּבִים. כָּתַב בְּסֵפֶר הַבַּוָּנוֹת (פרי עץ, חיים שער השבת פ״ט) דְּהָעוֹלֶה שִׁשִּׁי הוּא הַמְּצֻוֶּה שֶׁבַּקְּרִיאִים:

א (פ) **בַּנְּבִיא.** הַשְּׁעַם, שֶׁפַּעַם אַחַת גָּזְרוּ גְּזֵרָה שֶׁלֹּא לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, וְתִקְּנוּ לִקְרוֹת בְּנְבִיאִים מַעֲנְיָנָהּ שֶׁל פָּרָשָׁה עֶשְׂרִים וְאֶחָד פְּסוּקִים כְּמוֹ אִלּוּ הָיוּ קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה

א (א) **מַפְטִירִין.** כָּתַב הַלְּבוּשׁ, תָּמַהְתִּי עַל שֶׁלֹּא רָאִיתִי נוֹהֲגִין לִכְתֹּב הַהַפְטָרוֹת בִּדְיוֹן סֵפֶר, כִּי הָיָה נִרְאֶה לִי שֶׁאֵין יוֹצְאִין כְּלָל בִּקְרִיאַת הַהַפְטָרָה בַּחֲמִשָּׁה הַנִּדְפָּסִים, כֵּיוָן שֶׁאֵין נִכְתָּבִין בְּכָל הִלְכוֹת הַסֵּפֶר תּוֹרָה אוֹ מְגִלָּה. וְהַשּׁ״ז (סק״ב) וּמֻגָּן אַבְרָהָם (ריש הסימן) יִשְׁבּוּ הַמְּנֹהָג, וּסְבִירָא לְהוּ דְּאַף שֶׁהוּא עַל יְדֵי דְּפוּס וְגַם עַל הַנְּיָר וְשֶׁלֹּא בִּגְלִילָה מֻתָּר לְעִנְיַן זֶה. וּמִכָּל מָקוֹם דַּעַת הַמֻּגָּן אַבְרָהָם [עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם)], וְכֵן הִנְהִיג הַגְּרַ״א בְּקִהְלָתוֹ, וְכֵעֵת נִתְפַּשֵּׁט זֶה בְּהַרְבֵּה קְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל (ז) וַאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם: **(ב) בַּנְּבִיא** וְכוּ׳.

א (פ) **וּבְתַנַ״ךְ הַיְדוּעִים הַנִּדְפָּסִין עַל יְדֵי הַמִּינִין, מוּטָב יוֹתֵר שֶׁיִּקְרָא הַהַפְטָרָה בְּחָמֵשׁ וְלֹא בָּהֶם: (ג)** אַף דִּבְקִרְי מְגַדִּים (א״א ריש הסימן) כָּתַב ׳תַּנַ״ךְ׳, לְאוֹ דַּוְקָא הוּא: **(ג)** כֵּן מִשְׁמַע בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ריש הסימן): **(ד)** דִּבְעֶקֶר הַדִּין יֵשׁ לְדַבֵּר בָּזֶה הַרְבֵּה עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג), **וּמִיהוּ אֵין לִמְחוֹת בְּיַד הַנּוֹהֲגִין לְהָקֵל,** דְּהוּא בִּכְלַל ׳עֵת לַעֲשׂוֹת לַה׳״, שֶׁקָּשֶׁה לְכָל צִבּוּר לִכְתֹּב נְבִיאִים בִּקְלָף כְּדִין, **אֲבָל בְּנִדְאֵי הַצִּבּוּר שֶׁהֵיכָלַת בְּיָדָם יֵשׁ לָהֶם לִכְתֹּב נְבִיאִים כְּדִין, וּכְתָרֵט בִּימֵינוּ שֶׁמְּפַזְּרִין**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah